

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง ศึกษาเปรียบเทียบสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศ กับภาวะสุขภาพอนามัยของประชาชนในเขตเมือง เขตชนเมืองและเขตชนบท จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัย อาจารย์ ดร. ชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา และคณะ

วัตถุประสงค์สำคัญของงานวิจัย เพื่อการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของระบบนิเวศภายนอกและระบบนิเวศภายในที่สัมพันธ์กับภาวะสุขภาพอนามัย โดยมีแหล่งที่อยู่อาศัยตามเขตพื้นที่ภูมิศาสตร์เป็นเป้าหมาย

ระบบนิเวศภายนอก ได้แก่ พฤติกรรมต่างๆของบุคคลที่ปฏิบัติเป็นกิจวัตรในชีวิตประจำวันในครัวเรือนซึ่งมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชนและสังคม

ระบบนิเวศภายใน ได้แก่ การจัดการเกี่ยวกับทิศที่ตั้งของบ้านเรือน การตกแต่งใช้สอยห้องต่างๆในครัวเรือนที่สัมพันธ์กับดวงชะตาของผู้อยู่อาศัย ซึ่งมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและบุคคล

ภาวะสุขภาพอนามัย พิจารณาภาวะสุขภาพอนามัยโดยรวม (ให้ทุกคนมีคะแนนเต็ม 100) และมีภาวะการเจ็บป่วยและสัดส่วนการใช้สารเคมีเป็นตัวแปรที่ลดคะแนนสุขภาพอนามัย

แหล่งพื้นที่อยู่อาศัย กำหนดเป็น 3 เขต ได้แก่ เขตในเมือง(ชุมชน) เขตชนเมือง(บริเวณครัวเรือนที่อยู่รอบโรงงานต่างๆในรัศมี 3 กิโลเมตร) และเขตชนบท(ชุมชนรอบนอกบริเวณชนเมือง)

ผลการศึกษาวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบเชิงชั้น มีข้อสรุปได้ดังนี้

1. ภาวะสุขภาพอนามัย พบว่า กลุ่มปัจจัยระบบนิเวศภายนอกได้แก่ความทันสมัยในการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าและยานพาหนะ (FAC 6) การมีส่วนร่วมกิจกรรมในชุมชน (FAC 7) ส่งผลทางลบทำให้คนชนบทมีคะแนนสุขภาพอนามัยต่ำกว่าคนที่อยู่ในเขตชนเมือง ส่วนปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายเพื่อบำรุงสุขภาพร่างกาย (FAC 3) คือ ค่าอาหาร ค่าน้ำดื่ม ค่ายารักษาโรค และค่าสันทนการต่างๆ จะส่งผลทำให้ผู้ที่อยู่ในเขตชนเมืองมีคะแนนสุขภาพอนามัยดีกว่าคนที่อยู่ในเขตชนบท

2. ภาวะเจ็บป่วย พบว่า พฤติกรรมการใช้ยวดยานพาหนะ และการมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆในชุมชนของคนชนบททำให้เป็นผู้มีภาวะเจ็บป่วยมากกว่าผู้อื่นเนื่องจากมลภาวะฝุ่น

3. การใช้สารเคมี พบว่า ลักษณะค้อยของบ้านเรือน ความทันสมัยในการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า การใช้พาหนะเพื่อมีส่วนร่วมกิจกรรมในชุมชนเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้มีการใช้สารเคมีมาก ซึ่งหมายถึงมีความเสี่ยงต่อการบั่นทอนสุขภาพให้อ่อนแอ ส่วนปัจจัยที่ทำให้ลดการใช้สารเคมี ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อบำรุงสุขภาพ ดวงชะตาเสมอตัวและดวงชะตาที่ดี (บวก) จะส่งผลทางอ้อมให้คนในเขตเมืองมีภาวะสุขภาพอนามัยดีกว่าคนในชนบท

ABSTRACT

TOPIC: A Comparative Study of Environment, Ecology and Health of ChiangMai People's Residence Among Urban, Suburb and Rural Areas.

Researcher: Dr. Chupensri Wongbuddha and others

The main objective of the research is to study and analyze the relation of environment, ecology and health of ChiangMai people who are living in the sampled communities; they are urban, suburb and rural residences.

Environment and ecology are defined into two systems. First is called the “ external ecology ” which its evidences are creating by the people's activities behavior in their daily lives. While second, the “ internal ecology ” is a good and a bad influence with the people's horoscopes are occurring by their own home location, the home front direction and the proper decorated usage of rooms in housing management.

The research assumptions are tested that both of the “ external and internal ” ecology effects their sanitation and health care. Each person is expected to have a full start of 100 scores for their hygiene, while their illness and chemical using are the hygienic scores reducing.

The results from Hierarchical Regression Analysis are given in the three hygienic aspects.

1) Health: some group of the external ecology factors such as modern in using electrical instrument and vehicle (FAC6) and the commune-activities participation (FAC7), these are negative causes providing the rural people to have a lower hygienic score than those who live in the suburb. The positive effects are the nourishing expenses such as food, drinking water, drugs and entertainment (FAC3), cause the suburb people to have the higher score than those who live in the rural.

2) Illness: the rural people whose behavior are always using of vehicle and participating of the commune activities, these provide the mal-dust environment which increasing their illness.

3) Chemical using: factors of the bad housing management, modern of using electrical instruments and vehicles using to participate in the commune's activities are encourage the chemical using which risk to the weak health. The factors which reduce the chemical using are the expenses for health nourishment, the fair and the good luck of people's horoscopes indirectly provide those of living in the urban to have a better hygienic than in the rural.